

**Satakunnan
hyvinvointialue**

Omaishoito 2025

Valmistelijat: vastuualuejohtaja Taina Juvonen, omaishoidon tiimi ja taloussuunnittelija Susanna Peltomaa-Haapaniemi

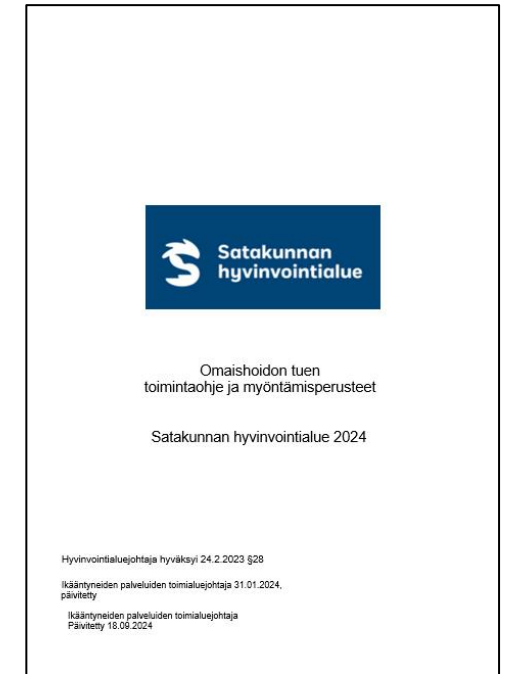
Mitä omaishoito on? (1/3)

- Omaishoidolla tarkoitetaan ikääntyneen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla.
- Omaishoidon tuki muodostuu
 - tarvittavista palveluista hoidettavalle (omaisen antama apu, kotihoito, päivätoiminta, kuntoutus jne.)
 - omaishoitajalle maksettavasta hoitopalkkiosta (eri palkkioluokat)
 - vapaista (lyhytaikaishoito, sijaishoito toimeksiantosopimuksella, tilapäinen perhehoito)
 - omaishoitajan hoitotehtävää tukevista palveluista (kotiin menevät hoitajat, valmennus, hyvinvointi- ja terveystarkastus, 3. sektorin vertaisryhmät)
- Omaishoitajalla tarkoitetaan omaista tai muuta hoidettavalle läheistä henkilöä, joka on tehnyt hyvinvointialueen kanssa omaishoitosopimuksen.
- Omaishoidon tuesta vastaava hyvinvointialue päättää, missä laajuudessa se järjestää omaishoidon tukea ja kuinka paljon se osoittaa talousarviossa voimavaroja omaishoidon tukeen. Omaishoidon tuki on harkinnanvarainen sosiaalipalvelu, joka on määrärahasidonnainen eli kyseessä ei ole palvelu, johon on subjektiivinen oikeus.

Mitä omaishoito on? (2/3)

- Omaishoidon tuesta annetussa laissa säädetään muun muassa omaishoidon tuen myöntämisedellytyksistä, omaishoitajan hoitotehtävää tukevista palveluista, omaishoitajan vapaasta, hoitopalkkioista, hoito- ja palvelusuunnitelmasta sekä omaishoitotosopimuksesta.
- Omaishoidon tuen ”konkreettisemmat” myöntämisperusteet päättää hyvinvointialue säännösten sallimissa rajoissa. Tarkoilla myöntämisperusteilla varmistetaan yhdenvertaisuus.
- [Omaishoidon-tuen-toimintaohje-ja-myontamisperusteet-2024-paivitetty-syyskuu.pdf \(satakunnanhyvinvointialue.fi\)](#)

Mitä omaishoito on? (3/3)

- Omaishoidon tukea ei ole tarkoitettu kattama hoidosta aiheutuvia kuluja, vaan sitä maksetaan hoidon vaativuuden ja sitovuuden perusteella korvauksena tehdystä hoitotyöstä.
- Omaishoidon tuen päätöksen tekeminen perustuu aina hoidettavan ja hoitajan monipuoliseen toimintakyvyn ja voimavarojen arviointiin.
- Palvelutarpeen arvioinnissa käytetään apuna RAI-arviointijärjestelmää ja jokaiseen maksuluokkaan on omat viitteelliset RAI-arvot.
- Perusteet omaishoidon myöntämiselle on laadittu palkkioluokittain eri ikäryhmille
 - Alle 18-vuotiaat
 - 18-64-vuotiaat
 - 65-vuotta täyttäneet

Esimerkki (65-vuotta täyttäneet)

I maksuluokka

Hoidettava henkilö tarvitsee päivittäin toistuvasti hoitoa, hoivaa ja huolenpitoa sekä ohjausta ja valvontaa useissa henkilökohtaisissa toiminnoissaan:

- wc-toiminnoissa ja hygienian hoidossa
- peseytyemisessä
- pukeutumisessa
- ruokailun järjestämisessä ja/tai syömisessä
- lääkehoidon toteutuksessa
- liikkumisessa/siirtymisissä
- kognitiivisissa toiminnoissa (muisti, psyyke, ymmärtäminen)

RAI	
MapLe5	3 (1-5)
ADL-H	1 (0-6)
IHIER-C	5 (0-6)
CPS	2 (0-6)

Yöaikaisen hoidon tarve on satunnaista tai sitä ei ole. Päivittäistoiminnoista suoriutumisessa tarvittavan avun lisäksi hän tarvitsee saattaja-, asiointi- ym. apua selviytyäkseen kodin ulkopuolella tapahtuvista toiminnoista. Hoitaja voi käydä työssä kodin ulkopuolella eikä hoidon tarve ei välttämättä edellytä hoitajan ja hoidettavan asumista samassa taloudessa, mutta hoitajan tulee sitoutua toistuvaan päivittäiseen huolenpitoon ja hoitoon.

Esimerkki (65-vuotta täyttäneet)

II maksuluokka

Hoidettava tarvitsee ympärivuorokautisesti jatkuvaa hoitoa, hoivaa, huolenpitoa, ohjausta ja valvontaa kaikissa päivittäisissä toiminnoissa:

- wc-toiminnoissa ja hygienian hoidossa
- peseytymisessä
- pukeutumisessa
- ruokailun järjestämisessä ja/tai syömisessä
- lääkehoidon toteutuksessa
- liikkumisessa/siirtymisissä
- kognitiivisissa toiminnoissa (muisti, psyyke, ymmärtäminen)

RAI

MapLe5 **4** (1-5)

ADL-H **2-4** (0-6)

IHIER-C **6** (0-6)

CPS **3-4** (0-6)

Omaishoidon tarpeen arvioinnissa kiinnitetään huomiota päivittäisten toimintojen ja avuntarpeen lisäksi kommunikaatioon ja kognitiivisiin taitoihin sekä erityisen vaativienhoitotoimenpiteiden tarpeeseen, sitovuuteen ja toistuvuuteen. Hoitotyö on fyysisesti ja/tai psyykkisesti raskasta. Omaishoito korvaa ympärivuorokautista hoitoa ja edellyttää pääsääntöisesti omaishoitajan asumista samassa taloudessa. Hoidettava tarvitsee hoitoa ja/ tai valvontaa myös yöaikaan. Yöllä tarvittava hoito/valvonta on toistuvaa ja jatkuvaluonteista

Satakunnan hyvinvointialueen nykytilanne verrattuna muihin alueisiin (THL:n selvityksen (Omakari) mukaan)

Neljä palkkioluokkaa

1. 654,39 € /kk
2. 981,59 € /kk
3. 1308,79 € /kk
4. 1745,05 € /kk

Ennaltaehkäisevä palkkio ~~218,13 € /kk~~

Sotkanet

65+ väestön määrä **60 655**

75+ väestön määrä **29 997**

Omaishoitajien määrä **2179**

(oht sopimuksen tehneitä)

Omaishoidon peittävyys **2,6 %**

(oht hoidettavien yli 65-v. osuus saman ikäisestä väestöstä)

THL:n arvio Satakunnasta:

- Kaikenikäisten omaishoidon tuen päätöksenteko on keskitetty.
- Myöntämisperusteet on päivitetty 30.1.2024. (ja 9/24)
- Palkkioluokan myöntämisperusteet on kuvattu pääosin hoidettavan avun tarpeen ja toimintakyvyn näkökulmasta.
- Vaativan valvonnan ja ohjauksen tilanteeseen myönnetään omaishoidon tukea.
- **Alaraja omaishoidon tuen piiriin on tiukempi kuin Omakari-ehdotuksessa.**
- Toinen palkkioluokka on sitovuudeltaan lähellä Omakaria.
- Kolmas palkkioluokka pidempiaikaisiin hoitotilanteisiin, ei myönnetä eläkkeellä oleville.
- Neljäs palkkioluokka raskaisiin siirtymävaiheisiin, ei myönnetä eläkkeellä oleville.
- Kokonaisuus on melko lähellä Omakari-ehdotusta.
- Ensisijaiset muutosehdotukset kohti kansallisia myöntämisperusteita annettu (seuraava dia).

THL:N ensisijaiset muutosehdotukset kohti kansallisia myöntämisperusteita

- Palvelutarpeen arvioinnilla haetaan hoidettavan hoidolle ja huolenpidolle kokonaisratkaisu, josta selviää myös omaishoidon osuus. Omaishoidon tuen palkkioluokka = omaishoitajan antaman hoidon määrä ja sitovuus.
- Alimmassa palkkioluokassa kaksi omaishoitajan tekemää huolehtimiskertaa joka päivä riittää sopimukseen omaishoidon tuesta. Tilannetta voi verrata aikuisilla kahteen kotihoidon käyntiin vuorokaudessa. **(Tarkoittaa, että I palkkioluokan myöntämisperusteita löyhennettäisiin meillä!)**
- Luovutaan neljännessä palkkioluokasta: Kolmas palkkioluokka myönnetään määräaikaisesti tai toistaiseksi. Se myönnetään kaikille omaishoitajille, joilla on kolmatta luokkaa vastaava sitovuuden tilanne. Kolmas palkkioluokka myönnetään myös raskaisiin siirtymävaiheisiin.
- Vapaiden määrään ei tehdä vähennyksiä muiden myönnettyjen palvelujen myötä.

[Selvitys omaishoidon tuen kansallisista kriteereistä \(OMAKARI\) - THL](#)

THL:n työpajasta nousseet omaishoidon tiimin kehittämisaajatukset

- Itä-Uudellamaalla lakisääteisiä vapaita järjestetään myös päivätoiminnassa ja tarjolla on myös ns. Parkki-toimintaa.
- Kymenlaaksossa on kotihoidon tukitiimi, mikä käy erityisen vaativien asiakkaiden luona. Asiakkaat ovat samanlaisia kuin lapsiperheet, joille Sata-alueella ostetaan palvelu yksityiseltä.
- Helsinki tarjoaa lääkäripalveluita omaishoitoperheille. Sata-alueella tukea olisi tarkoitus lähteä tarjoamaan yli 65-vuotiaille kotihoidon sairaanhoitajien toimesta, jolloin sairaanhoitaja olisi linkki lääkäriin (kotihoidon tai sotekeskuksen). Tavoitteena on saada kaikille hoitosuunnitelmat.
- Edeltävästi puolet Satakunnan alueesta maksoi valtakunnan keskitason tukia ja tämä koettiin toimivaksi. Edeltävästi näillä alueilla omaishoitajia pystyttiin tukemaan paremmin (esimerkiksi sairaanhoitajan käynnit, kuntoutus, vertaisryhmät, huolinumero 24/7 jne.).
- Palkkio on vain yksi osa omaishoitoa! Ennen kaikkea tulee varmistaa, että omaishoitaja ei jää yksin ja vapaat toteutuvat laadukkaasti ja yksilöllisesti! Selkeä kehittämiskohde!
- Tavoitteena olisi siirtyä malliin, jota THL:n kehittämishankkeessa on edistetty. Tarkoituksena on lisätä omaishoitajien määrää ja tämä on ollut tavoitteena. Tavoiteltu omaishoitajien lisäys vaatii onnistuessaan määrärahoja.
- **Palvelusetelien käyttöönottoa osana omaishoidon kokonaisuutta ja kotihoidon tukipalveluita valmistellaan määrärahojen puitteissa.**

→ Keväällä on tehty hankehaku. THL on valmistellut määrärahan käyttösunnitelmaehdotuksen, joka toimitettu STM:lle 31.10.2024. Hankkeeseen on suunniteltu paljon omaishoitajia tukevia asioita.

Sata-alue 2024

Palkkioluokat I-IV		Asiakkaat	Kuukaudet	Yhteensä
Palkkioluokka I	679,13	1440	12	11 735 296
Palkkioluokka II	1 018,69	430	12	5 256 462
Palkkioluokka III	1 811,01	14	12	304 250
Palkkioluokka IV	1 358,26	2	12	32 598
YHTEENSÄ				17 328 606
Kuel	7,00 %			1 213 002
Määrärahatarve				18 541 609

Kiitos